

**Міністерство науки і освіти України  
Харківський механіко-технологічний фаховий коледж  
імені О. О. Морозова**

**П О Л О Ж Е Н Н Я  
ПРО САМОСТІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТІВ  
ХАРКІВСЬКОГО МЕХАНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ФАХОВОГО  
КОЛЕДЖУ ІМЕНІ О. О. МОРОЗОВА**

**Затверджено**  
на засіданні Методичної ради  
від 30.08.2021 року Протокол № 1  
**Голова Методичної ради**  
\_\_\_\_\_ **Тетяна БЄЛОВА**

Введено в дію наказом директора  
від «01» вересня 2021 № 106

Харків, 2021

**1. Загальні положення**

1.1. Положення про самостійну роботу студентів Харківського механіко-технологічного фахового коледжу імені О. О. Морозова (далі– Положення) розроблено згідно з вимогами нормативно-правових документів у сфері освіти: законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про вищу освіту» та положень Харківського механіко-технологічного фахового коледжу імені О. О. Морозова (далі – Коледж), які безпосередньо або опосередковано пов'язані з організацією освітнього процесу.

1.2. Підготовка кваліфікованих фахівців, конкурентноспроможних на ринку праці, здатних до компетентної, відповідальної та ефективної діяльності за своєю спеціальністю на рівні європейських і світових стандартів, не можлива без підвищення ролі самостійної роботи студентів, спрямованої на стимулювання професійного зростання студентів, виховання їхньої творчої активності.

1.3. Самостійна робота студентів є невід'ємною складовою освітньої діяльності Коледжу, в процесі якої заплановані завдання виконуються студентами під методичним керівництвом викладачів, без посередньої їхньої участі. Цей вид роботи є основним засобом засвоєння навчального матеріалу студентами у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

1.4. Мета самостійної роботи:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;
- формування у студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань;
- здобуття студентом глибокої системи знань як ознаки міцності знань;
- самостійна робота студентів як результат їх морально-вольових зусиль.

1.5. Це Положення визначає вимоги та умови, що необхідні для організації самостійної навчальної і наукової праці студентів та спрямоване на вирішення таких завдань:

- створення умов для реалізації єдиного підходу викладачів до організації самостійної роботи студентів;
- формування у студентів практичних навичок самостійної роботи з опрацювання та засвоєння навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань з навчальних дисциплін (курсіві проекти (роботи), розрахунково-практичні роботи, реферати тощо);
- сприяння розвитку у студентів мотивації до навчання та поглиблення професійних наукових і практичних інтересів;
- формування професійних якостей, розвитку знань, умінь та навичок майбутніх фахівців;
- сприяння формування у студентів культури розумової праці, самостійності та ініціативи у пошуку та набутті знань, вироблення навичок роботи з літературою.

1.6. Обсяг навчального часу, відведеного для самостійної роботи студентів, регламентується нормативними освітянськими документами, визначається робочим навчальним планом, робочими навчальними програмами дисциплін і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 від загального обсягу навчального часу, відведеного студентам для вивчення конкретної дисципліни.

## 2. Організація самостійної роботи студентів

2.1. Зміст самостійної роботи студентів із конкретної дисципліни визначається навчальною та робочою навчальною програмами вивчення дисципліни.

2.2. На самостійну роботу можуть виноситись:

- частина теоретичного матеріалу, менш складного за змістом;

- окремі практичні роботи, що не потребують безпосереднього керівництва викладача.

2.3. Самостійна робота студентів забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни, куди входять:

- основна література (підручник, конспект лекцій викладача, навчальні та методичні посібники);

- додаткова література (наукова, фахова, монографічна, періодична);

- інтернет-ресурси;

- методичні матеріали (методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи студентами).

2.4. Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватись у бібліотечно-інформаційному центрі, навчальних кабінетах, комп'ютерних кабінетах (лабораторіях), а також у домашніх умовах.

2.5. При використанні студентами складного обладнання чи устаткування, складних систем доступу до інформації передбачається можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку викладача. При плануванні викладач розробляє методичні рекомендації, які містять орієнтовний тематичний план з переліком тем, що винесені на самостійне вивчення, методичне забезпечення самостійного опрацювання навчального матеріалу студентами.

### **3. Система навчально-методичних засобів для забезпечення самостійної роботи студентів**

3.1. При самостійному опрацюванні навчального матеріалу велике значення для студента має навчально-методичний пакет, вміст якого передбачає:

- робочу програму з навчальної дисципліни з чітким визначенням змісту й обсягу аудиторної і позааудиторної навчальної роботи;

- конспект лекцій (опорний конспект);

- інструкції з лабораторних та практичних занять;

- методичні рекомендації щодо вивчення окремих тем чи напрацювання практичних навичок;

- методичні посібники з курсового та дипломного проектування;

- перелік питань, що виносяться на семінарські заняття;

- розробка контрольних завдань, запитань, тестів для самоперевірки;

- перелік літератури;

- робочий зошит (звіт) з виконання самостійної роботи.

### 3.2. Вимоги щодо складання методичних рекомендацій.

З метою допомоги студентам в оволодінні знаннями самостійно з конкретної теми навчальної дисципліни викладачу рекомендується підготувати методичні рекомендації, основними складовими яких можуть бути:

- тема;

- план;

- література;

- перелік знань і вмінь, набутих студентами після опрацювання теми (очікувані результати);

- конкретні завдання студенту з кожного винесеного питання з методичними порадами щодо їх виконання;

- перелік контрольних питань для самоперевірки.

Викладач може скласти робочі зошити (звіти) для самостійної роботи студентів у вигляді тезисних викладок, графічних зображень, таблиць систематизованого матеріалу з переліком вхідних даних,

одержаних під час вивчення інших навчальних дисциплін, або попередніх тем з даної дисципліни, перелік завдань з даної теми.

### 3.3. Види завдань до самостійної роботи.

Залежно від особливостей дисциплін, викладач може видавати студентам різні види завдань самостійної роботи:

- опрацювання інформації, отриманої безпосередньо на обов'язкових навчальних заняттях;
- робота з відповідними підручниками та особистим конспектом лекцій;
- самостійне вивчення окремих тем або питань із розробкою конспекту;
- робота в мережі- інтернет;
- робота з довідковою літературою;
- написання рефератів, повідомлень, створення презентацій до повідомлень;
- творчі завдання (доповіді, проекти, огляди тощо);
- виконання підготовчої роботи до лабораторних і практичних занять;
- виконання індивідуальних графічних, розрахункових завдань;
- виконання курсових робіт (проектів).

Викладач не обмежується у виборі інших завдань для самостійної роботи за умови відповідності змісту завдання робочій навчальній програмі дисципліни.

Успішне виконання завдання самостійної роботи можливе за умови наявності в студентів певних навичок: уміння працювати з книгою (складати план, конспект, реферат); проводити аналіз навчального матеріалу (складати різні види таблиць, проводити їх порівняння).

Самостійні завдання можуть виконуватись у робочому зошиті, на окремих картках, альбомних листах у вигляді креслення, графіків, кросвордів, малюнків в альбомах тощо. Кращі роботи як зразки залишаються в кабінетах (лабораторіях), експонуються на виставці студентських робіт тощо.

#### **4. Організація контрольних заходів самостійної роботи студентів**

4.1. Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль знань студентів.

4.2. Поточний контроль є органічною частиною навчального процесу і проводиться під час лекцій, семінарських, практичних і лабораторних занять.

4.3. Форми поточного контролю:

- усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми на початку наступної лекції з оцінкою відповідей студентів (5-10 хв.);

- письмове фронтальне опитування студентів на початку чи в кінці лекції (5-10 хв.). Відповіді перевіряються й оцінюються викладачем у позааудиторний час. Бажано, щоб контрольні питання були заздалегідь підготовлені на окремих аркушах, на яких студенти пишуть відповіді;

- фронтальний безмашинний стандартизований контроль знань студентів за кількома темами, винесеними на самостійну роботу (5-10 хв.), проводиться на початку семінарських, практичних чи лабораторних занять;

- перевірка домашніх завдань; - перевірка набутих умінь на практичних, лабораторних заняттях;

- тестова перевірка знань студентів;

- інші форми.

4.4. Виконання деяких завдань самостійної роботи студентів може контролюватись під час проведення лабораторних і практичних занять, під час проведення семінарів (деякі питання семінару можуть торкатись тем, які частково або повністю пророблялись самостійно), викладач може передбачити проведення семінару повністю за темами самостійної роботи.

4.5. При модульній системі навчання теми самостійної роботи входять у модуль. Вони контролюються після закінчення логічної завершеної частини лекцій та інших видів занять з певної дисципліни, а їх результати враховуються при виставленні підсумкової оцінки.

4.6. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння студентами в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовується при проведенні занять.

4.7. Контроль за опрацюванням навчального матеріалу, винесеного на самостійну роботу, проводиться викладачем на заняттях та в позааудиторний час за двобальною («зараховано», «не зараховано») або за впровадженою в Коледжі шкалою. Консультації та поточний контроль викладачі можуть проводити згідно з розкладом додаткових занять.

4.8. Результати поточного контролю за самостійну роботу студентів фіксуються в журналі обліку навчальних занять групи в окремій графі за відповідну тему